

VOORTGEZET ONDERWIJS VOORDEEL ZONDER VOOROORDELEN

INTRODUCTIEPAGINA

• Algemene informatie

Beste docent,

Voor u ligt de toolkit die RADAR voor u heeft ontworpen. Vanuit de resultaten van de Diverscity-meter is deze toolkit voor u geselecteerd. Deze toolkit is bedoeld om u te ondersteunen bij het bespreekbaar maken van stereotyperingen alsmede dat etiketteren stereotyperingen meestal versterken. In deze toolkit vindt u 2 oefeningen die u zelf kunt uitvoeren in de klas.

Uit onderzoeken blijkt tussen de 6 en 10% van de jongeren in Nederland een andere seksuele geaardheid of genderidentiteit heeft. Kortom iedereen krijgt in zijn of haar leven te maken met mensen met een andere geaardheid of genderidentiteit. Hoewel er veel verbeterd is in de maatschappelijke acceptatie van lesbiennes, homo's, biseksuelen en transgenders (LHBT), zijn er nog steeds veel mensen die homoseksualiteit als problematisch beschouwen. LHBT-ers ervaren nog steeds pesterijen, intimidatie en zelfs geweld. De negatieve houding hangt volgens het Sociaal Cultureel Planbureau samen met factoren zoals leeftijd (jongeren zijn minder tolerant), sekse (mannen hebben er meer moeite mee), religieuze opvattingen, ontbreken van een openlijke LHBT-er in de eigen sociale omgeving (onbekend maakt onbemind) en gehechtheid aan traditionele rolpatronen. Heteroseksualiteit is de norm in de samenleving. Dit kan leiden tot stress bij LHBT-ers en tot problemen met zelfacceptatie.

Eenzijds kan men dit probleem oplossen door de LHBT-ers meer te beschermen en individueel sterker te maken. Anderzijds is het zeer raadzaam om juist de niet LHBT-jongeren te leren hoe om te gaan met deze diversiteit. Deze toolkit geeft u de handvatten om het onderwerp als een integraal onderdeel van het leven te behandelen. Daarnaast is er het voordeel van de toolkit dat u zonder al te veel moeite deze ook kunt gebruiken voor het bespreken van andere maatschappelijke problemen. U hoeft alleen het onderwerp van seksuele diversiteit te vervangen door het door u gewenste onderwerp. Er zit een voordeel in een vergelijking trekken tussen diverse discriminatiegronden (seksuele geaardheid, etniciteit, ras, handicap, etc.) omdat de leerlingen dan kunnen ontdekken dat het effect van uitsluiting ongeacht de discriminatiegrond eigenlijk altijd hetzelfde is. De pijn, verdriet, angst en woede zijn overeenkomstig ook al is de grond anders. Hierin ligt mogelijk een optie om groepen die normaal elkaar nogal willen uitsluiten dichter bij elkaar te kunnen brengen door hun overeenkomstige ervaringen te kunnen delen.

Om het voor u als docent makkelijker te maken het onderwerp van seksuele diversiteit te bespreken is deze toolkit ontwikkeld door RADAR in opdracht van de Gemeente Rotterdam. Voor meer vragen of informatie, kunt u contact opnemen met diverscity010@radar.nl of 010 – 411 39 11.

• Info toolkit:

VOORDEEL ZONDER VOOROORDELEN

DOELSTELLING	- Warming-up voor een discussie, groep los krijgen. - Verschillende meningen naast elkaar verzamelen. - Deze meningen tot een gezamenlijk standpunt integreren. - De werking van stereotypen onderzoeken. - Leren hoe etikettering stereotype gedrag versterkt.

BESCHRIJVING

Deze toolkit bestaat uit 2 oefeningen.

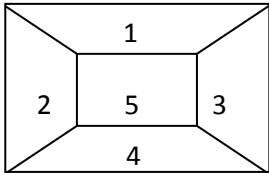
De eerste oefening heeft als doel dat iedere leerling zich kan uitspreken over de stelling van de oefening. Daarna moet men in subgroepen overleggen om tot een gezamenlijk standpunt te komen. Tegelijkertijd heeft deze oefening als voordeel dat men kan zien hoe de samenwerking is vorm gegeven (is er naar iedereen geluisterd of heeft iemand dominant de eigen mening opgedrongen).

In de tweede oefening leren de kinderen al spelenderwijs wat het effect is van stereotypering en labeling. Als men iemand behandelt naar de vooroordelen die over iemand bestaan, dan loop je een grote kans dat iemand zich ook daar naar gaat gedragen. Het heeft in ieder geval een sterke invloed op hoe iemand zich zal voelen.

TIJDSINVESTERING

De toolkit duurt 90 minuten. De 2 oefeningen kunnen worden verdeeld over 2 lessen.

INHOUD TOOLKIT

Oefening 1 HET PLACEMAT SPEL	
Doel:	
<ul style="list-style-type: none"> - Warming-up voor een discussie, groep los krijgen. - Verschillende meningen naast elkaar verzamelen. - Deze meningen tot een gezamenlijk standpunt integreren. 	
Tijdsduur:	
45 minuten	
Doelgroep:	
Groepen waarvan de leden sterk onder invloed staan van de groep. Mensen die niet gewend zijn om een persoonlijke mening uit te spreken. Deze werkvorm is voor deze groepen geschikt omdat het de deelnemers dwingt zich uit te spreken over bepaalde onderwerpen.	
Stap	Actie docent
1	<p>De docent bereidt de benodigde aantal placemats voor (één placemat per vier aanwezigen) volgens het volgende patroon:</p>
2	<p>De docent stelt een stelling op die op het bord wordt geschreven. Voorbeeld van zo'n stelling zou kunnen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Het hoofd van de afdeling communicatie op school gaat met zwangerschapsverlof. De vervangster draagt een hoofddoek. Twee werknemers doen daar erg opgewonden over en menen dat een hoofddoek geen pas heeft op een afdeling communicatie. Zij willen daarover klagen bij een de directeur van school en vragen jou, als leerlingvertegenwoordiger/ster om mee te gaan. Zij vinden dat het onderdeel van jouw taak is om hun belangen hierin waar te nemen.</i>
3	<p>Het is de bedoeling dat iedere aanwezige aan de hand van een stelling de eigen mening in de eigen parallellogram zet (aanwezige één in vakje één, aanwezige twee in vakje twee, enz.). Hierna proberen ze tot een gezamenlijk standpunt te komen betreffende de stelling waarbij ze hun standpunt opschrijven in het centrum (vakje vijf). Dit resultaat wordt opgehangen waarna de aanwezigen kunnen lezen hoe de verschillende kwartetten hierover denken. Dit vormt het startpunt van de nabespreking.</p>
4	<p>De docent legt uit het spel uit aan de deelnemers. De docent geeft aan wat wel en wat niet is toegestaan.</p> <p>De docent geeft aan dat de stelling een verzonnen situatie is, die echter wel echt zou kunnen plaatsvinden.</p>
5	<p>De docent laat de groep opsplitsen in groepjes van vier of deelt de groep zelf in. Indien er aanwezigen overblijven kunnen die als extra bij een andere groep geplaatst worden (nooit meer dan vijf per groepje) of als zelfstandig groepje doorgaan (indien men overblijft met drie aanwezigen)</p>
6	<p>Zorg er als docent voor dat men de orde handhaaft tijdens het spel aangezien men rust moet hebben om tot een goed discussie in de kleine groepjes te komen.</p>
7	<p>Na afloop van het spel en voorafgaande aan de nabespreking, laat de docent de placemats ophangen of voorlezen, waarna eerst de groepsleden mogen reageren, en daarna de groep krijgt om op de uitkomst te reageren. Houdt als docent hierbij goed de veiligheid in de gaten zodat iedere aanwezige respectvol voor diens mening mag uitkomen.</p>

Oefening 2

ETIKETTEN

Doel:

- De werking van stereotypen onderzoeken
- Leren hoe etikettering stereotype gedrag versterkt.

Tijdsduur:

45 minuten

Stap	Actie docent
1	De docent maakt voldoende etiketten met daarop een karakterisering van een persoon. Voorbeelden hiervan zijn: <ul style="list-style-type: none"> - <i>ambtenaar</i> - <i>illegale asielzoeker</i> - <i>homo/lesbo</i> - <i>dief/dievegge</i> - <i>ex-junk</i> - <i>Marokkaan</i> - <i>Antilliaan</i> - <i>Etc.</i>
2	De docent zorgt dat hij per tafel van zes personen een groot tekenvel heeft.
3	De docent legt het spel uit. <ul style="list-style-type: none"> - <i>De klas wordt in groepjes van vijf à zes personen ingedeeld</i> - <i>Iedereen krijgt een sticker op het voorhoofd waar iets op staat wat je zelf niet kunt lezen/weten</i> - <i>Je mag elkaar niet vertellen wat er op staat.</i> - <i>Je behandelt elkaar wel conform wat er op het etiket staat (je gebruikt de stereotyperingen)</i> - <i>Het is de bedoeling dat je gezamenlijk een tekening maakt hoe jullie leven er uit zal zien over vijf jaar.</i>
4	De docent deelt de stickers uit en plakt ze op het voorhoofd van de aanwezigen. Let op geen negatieve stereotypering op een leerling die al relatief buitengesloten is in een klas!
5	Nadat de tekening af is worden ze opgehangen in de ruimte en mag de groep vertellen waarom ze tot dit resultaat zijn gekomen, nog steeds in acht nemende de sticker/stereotypering van elkaar.
6	De docent zorgt dat iedereen weer zit voor de nabespreking
7	De docent kan de nabespreking doen aan de hand van de volgende vragen: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Wie weet wat er op de sticker staat op het eigen voorhoofd?</i> - <i>Waaruit kon je afleiden wie/wat je was?</i> - <i>Hoe voelde het om in die rol steeds te worden aangesproken?</i> - <i>Had het effect op je deelname aan het maken van de tekening?</i> - <i>Wat zou het voor jou betekenen als je altijd tegen dit soort stereotyperingen aan zou lopen?</i> - <i>Hoe zou iemand zich voelen als hij/zij hier voortdurend mee geconfronteerd wordt?</i> - <i>Denk of dacht je zelf ook wel in stereotyperingen?</i>

NABLAD

• Colofon

Copyright tekst Stichting RADAR, 2016

Niet uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, in enige vorm en op welke wijze dan ook, zonder bronvermelding.

Tekst en ontwikkeling van de toolkits: Lavern Muller
Rob Stoop

Stichting RADAR
Grotekerkplein 5
3011 GC Rotterdam
010 – 411 39 11

Hopelijk heeft u aan de hand van deze toolkit een goed gesprek met uw leerlingen gehad over stereotyperingen alsmede dat etiketteren stereotyperingen meestal versterken. En zijn een aantal van hun mogelijke vooroordelen weggenomen. Het is belangrijk om kinderen reeds vanaf jonge leeftijd te laten kennis maken met (seksuele) diversiteit.

Mocht u geïnteresseerd zijn in nog meer toolkits, dan kunt u deze vinden via <http://diverscity010.nl/toolkits/>

